

P.Z. br. 111

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/21-12/08
URBROJ: 50301-05/14-21-4

Zagreb, 4. ožujka 2021.

Hs**NP*140-01/21-01/01*50-21-04**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	05-03-2021		
Klasifikacijska oznaka:	140-01/21-01/01	Org. jed.	65
Uredbeni broj:	50-21-04	Pril.	-
		Vrij.	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o obiteljskom dodatku uz mirovinu, s Konačnim prijedlogom zakona (predlagatelj: Silvano Hrelja, zastupnik u Hrvatskome saboru) - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 140-01/21-01/01, URBROJ: 65-21-03, od 4. veljače 2021.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlog zakona o obiteljskom dodatku uz mirovinu, s Konačnim prijedlogom zakona (predlagatelj: Silvano Hrelja, zastupnik u Hrvatskome saboru), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o obiteljskom dodatku uz mirovinu, s Konačnim prijedlogom zakona (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona), koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Silvano Hrelja, zastupnik u Hrvatskome saboru, aktom od 4. veljače 2021., iz sljedećih razloga:

Ovim Prijedlogom zakona predlaže se da se udovici, odnosno udovcu koji nakon smrti osiguranika ili korisnika mirovine iz članka 22. Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16. i 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18. i 102/19., u daljnjem tekstu: ZOMO) kao jedini korisnik ima pravo na obiteljsku mirovinu prema članku 67. ZOMO-a ili prema općim propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ZOMO-a, uz osobnu mirovinu (prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, starosnu mirovinu ili invalidsku mirovinu) ostvarenu prema ZOMO-u ili prema općim propisima koji su

bili na snazi do stupanja na snagu ZOMO-a, prizna pravo na obiteljski dodatak uz osobnu mirovinu u visini 50 % od svote osobne mirovine umrlog bračnog / izvanbračnog druga. Nadalje, predlaže se način određivanja, datum priznanja prava na obiteljski dodatak, usklađivanje prema odredbama ZOMO-a te nemogućnost korištenja obiteljskog dodatka uz obiteljsku mirovinu.

Prije svega, Vlada Republike Hrvatske naglašava kako su odredbe Prijedloga zakona u suprotnosti s temeljnim ciljem obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti, odnosno osiguranjem socijalne sigurnosti u slučaju nastalog rizika starosti, invalidnosti i smrti osiguranika ili korisnika mirovine. Također, Prijedlog zakona protivan je načelima sustava generacijske solidarnosti, odnosno načelu uzajamnosti prema kojem se uspostavlja ovisnost visine mirovine o dužini mirovinskog staža i visini ostvarenih plaća, kao i načelu solidarnosti prema kojem se osigurava donja i gornja razina prava kroz institute najniže mirovine i najviše mirovine i koje predstavlja solidarnu preraspodjelu u korist određenih skupina. Pri tome treba istaknuti da je važećim zakonskim okvirom uspostavljena znatno veća ovisnost visine mirovine o dužini mirovinskog staža i visini ostvarenih plaća tijekom radnog vijeka te odgovarajuća zaštita korisnika s niskim mirovinama putem prava na najnižu mirovinu. Mirovinski sustav sastavni je element sustava socijalne sigurnosti, kojem je osnovni cilj prevladavanje socijalnih rizika, ostvarivanje socijalne pravde i socijalne solidarnosti nužne za održanje i razvoj društva.

Vlada Republike Hrvatske također ističe kako Prijedlog zakona nije prihvatljiv, s obzirom na nužnost osiguranja dugoročne održivosti mirovinskog sustava te u odnosu na nepovoljan omjer broja osiguranika i umirovljenika, demografske pokazatelje, trend starenja stanovništva i dužinu trajanja života. Pritom Vlada Republike Hrvatske ističe da je ZOMO-om propisan „katalog“ prava za slučaj nastalog rizika koji proizlazi iz visine uplaćenih doprinosa, kako bi sustav bio dugoročno održiv. Država jamči upravo onu razinu prava i pravodobnu isplatu ostvarenih davanja koje su pokrivene doprinosima, imajući u vidu očekivano trajanje života, predvidivi broj korisnika i sl. Imajući u vidu ove parametre, zakonska regulativa u Republici Hrvatskoj je takva da se može koristiti samo jedna mirovina prema vlastitom izboru. Vlada Republike Hrvatske ističe da je socijalnu sigurnost nakon smrti bračnog / izvanbračnog druga, odnosno životnog partnera, ZOMO osigurao institutom izbora mirovine, prema kojemu ako korisnik ostvari pravo na dvije ili više mirovina iz mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti, može izabrati svoju osobnu mirovinu ili obiteljsku mirovinu kao povoljniju. Za predloženi „model obiteljskog dodatka“ potrebna je sveobuhvatna analiza te potpuno redefiniranje postojećih uvjeta za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu, kao i korelacija između drugih prava iz mirovinskoga sustava.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske ističe kako se ovim Prijedlogom zakona u mirovinski sustav uvodi novi institut obiteljskog dodatka na mirovinu, bez jasno razrađenih kriterija i uvjeta, što se ne može prihvatiti. Naime, predlaže se ostvarivanje prava na obiteljski dodatak udovici i udovcu, a uvjet za ostvarivanje prava veže se uz pravo na obiteljsku mirovinu, odnosno uvjete propisane člankom 67. ZOMO-a i činjenicu da pravo na obiteljsku mirovinu udovica i udovac ostvaruje kao jedini korisnik. Pri tome se zanemaruje činjenica da u odnosu na druge države članice Europske unije Republika Hrvatska ima jedne od najblažih uvjeta starosne dobi za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu, jer je u većini država članica dob za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu veća od 50 godina života.

U odnosu na navode iz obrazloženja ovoga Prijedloga zakona da se uvođenjem obiteljskog dodatka osigurava ukupno mirovinsko primanje kao odraz doprinosa umrlog bračnog / izvanbračnog druga, Vlada Republike Hrvatske ističe da je navedeno obrazloženje protivno članku 4. ZOMO-a kojim je propisano da su prava iz mirovinskog osiguranja neotuđiva osobna materijalna prava, ne mogu se prenijeti na drugoga, niti se mogu naslijediti. Uvođenje obiteljskog dodatka bi na svojevrsni način uvelo pravo nasljeđivanja u mirovinski sustav generacijske solidarnosti, što je u suprotnosti sa samom definicijom i svrhom I. mirovinskog stupa, odnosno mirovinskog sustava generacijske solidarnosti, što se ne može prihvatiti.

Vlada Republike Hrvatske naglašava da Prijedlog zakona široko zadire u postojeći mirovinski sustav na neodgovarajući način, s nejasnim učincima na druga prava iz mirovinskog osiguranja, što Vlada Republike Hrvatske smatra neprihvatljivim. Pri tome je važno istaknuti kako je za korištenje dijela obiteljske mirovine nužno provođenje detaljne analize važećeg modela obiteljske mirovine, usporedne analize mogućnosti kumulacije obiteljskih mirovina uz osobnu mirovinu u državama članicama Europske unije, a posebno financijskih učinaka u cilju pronalazanja najboljeg mogućeg rješenja sukladno gospodarskim mogućnostima kojim bi se na odgovarajući način podigla razina socijalne sigurnosti korisnika mirovine u slučaju gubitka bračnog / izvanbračnog druga, što u ovom Prijedlogu zakona nije napravljeno. Nesporno je da udovice koje nakon smrti bračnog/izvanbračnog druga u pravilu odabiru korištenje obiteljske mirovine ostaju bez dijela prihoda te je stoga potrebno sveobuhvatno preispitati postojeći model obiteljskih mirovina.

Vlada Republike Hrvatske napominje kako je u svom Programu za mandat 2020.-2024. u okviru programskog područja 1. Socijalna sigurnost, 1.2. Održiv zdravstveni i mirovinski sustav, Nastavak mirovinske reforme, između ostalog, predvidjela i omogućavanje pravednijeg načina izračuna mirovine korisnicima obiteljske mirovine u cilju podizanja razine socijalne sigurnosti ove kategorije umirovljenika. Stoga je ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike donio Odluku o osnivanju Radne skupine za preispitivanje modela obiteljske mirovine, sastavljenu od predstavnika nadležnih ministarstava, socijalnih partnera, udruga umirovljenika i akademske zajednice, koja je započela sa radom te će preispitati važeći model obiteljske mirovine i utvrditi kriterije i uvjete za redefiniranje važeće zakonske regulative o pravu na obiteljsku mirovinu, u cilju pronalaska cjelovitog rješenja za ovu kategoriju umirovljenika.

U Prijedlogu zakona u točki III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA navodi se kako je za provedbu potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu unutar razdjela Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, glave Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i to 1 milijardu kuna u 2022. i 1,2 milijarde u 2023. godini. Vlada Republike Hrvatske ističe da svaki prijedlog zakona mora sadržavati, uz procjenu sredstva potrebnih za provedbu istog, koja u ovom Prijedlogu zakona nije obrazložena, i prijedlog za pokrivanje povećanih rashoda proračuna, sukladno odredbi članka 15. Zakona o proračunu („Narodne novine“, br. 87/08., 136/12. i 15/15.). S obzirom na činjenicu smanjenja gospodarske aktivnosti u Republici Hrvatskoj uzrokovane krizom vezanom uz epidemiju koronavirusom te s obzirom da nije poznato koliko će trajati epidemija, a time i posebne okolnosti, od iznimne je važnosti sačuvati održivost javnih financija. Stoga, uzimajući u obzir značajni fiskalni učinak primjene ovoga Prijedloga zakona, isti nije moguće prihvatiti.

Slijedom svega navedenoga, Vlada Republike Hrvatske predlaže da se navedeni Prijedlog zakona ne prihvati.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila, ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Josipa Aladrovića i državne tajnike Majdu Burić i Dragana Jelića.

 PREDSJEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković